

КАПИТАЛЕН ПРОЕКТ НА ЕЛЕМ ВО ЗАВРШНА ФАЗА

АД ЕЛЕМ ВО ПРВАТА ПЕТОРКА НАЈГОЛЕМИ И НАЈУСПЕШНИ ФИРМИ ВО МАКЕДОНИЈА ЗА 2010

Ранг	Фирма	Деловен сектор	Приход (МКД)
1	ОКТА АД Скопје	Машина и машински делови	21.214.320
2	ТАБЛЕТИСКОП АД Скопје	Производство на таблети	21.178.477
3	МАКПЕТРОЛ АД Скопје	Машина и машински делови	12.481.200
4	АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА АД Скопје	Производство на електрични апарати	86.228.870
5	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	85.862.410
6	СКОПЈЕ МАКЕДОНИЈА АД Скопје	Производство на електрични апарати	12.771.800
7	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	11.120.597
8	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
9	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
10	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
11	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
12	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
13	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
14	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
15	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
16	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
17	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
18	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
19	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328
20	ВЕНЕДИК АД Скопје	Производство на електрични апарати	1.461.328

АД „Електрани на Македонија“ повторно се наоѓа меѓу првите пет најуспешни компании според остварен приход. Тоа го покажува осмото по ред издание на едисијата „200 најголеми и најуспешни фирми во Македонија“ за 2010 година, дело на „Еуробизнис центар“. Во редот на 5-те најголеми компании следуваат уште „ОКТА“, „Макпетрол“, „ЕВН Македонија“ и „Фени индустри“. Според едисијата, најголемите 200 фирми остваруваат 44,75 отсто од вкупниот приход, а најуспешните пак 45 проценти од добивката пред оданочување на сите стопански субјекти во земјата. Честитајќи им на компаниите кои се вброја во елитното друштво на 200. најголеми и најуспешни согласно вкупниот приход, односно нето-добивката, министерот за економија г. Ваљон Сарачини напомена дека 2010 година сè уште ги имаше симптомите на светската економска криза, забавени инвестиции, намалена кредитна активност и голема

несигурност во деловното работење. Тоа особено се почувствува и во македонското стопанство.

„Продолжува поддршката на Министерството за економија кое преку своите стратески документи, програми, мерки и активности има цел да го поедностави деловното работење на нашите компании и да помогне во нивното подобро позиционирање на светскиот пазар“, рече Сарачини во поздравното обраќање. За обезбедување економски раст е неопходен интегриран пристап и имплементација на нови мерки за подоб-

рување на конкурентноста базирана на знаење, иновации, интернационализација, зголемена соработка меѓу фирмите и нивно поврзување со науката.

Според бизнисмените посветеноста на работата, добриот план и визијата се клучните елементи за успех. ЕЛЕМ годинава, како и лани, е на високото четврто место според успешност.

„Во последните четири години со напорна работа покажавме дека и производствените компании можат да бидат успешни, иако глобален тренд во светот е растот на услужните дејности. Тие се на највисоко ниво, и по добивка и по обрт, изјави генералниот директор на АД ЕЛЕМ, д-р Влатко Чингоски.

Во согласност со рангирањето во едисијата, АД ЕЛЕМ е најуспешна меѓу компаниите чија основна дејност е производство.

Издавачки одбор:

Д-р Влатко Чингоски
Генерален директор на АД ЕЛЕМ
Јасна Иванова-Давидовиќ
Директор на развој и инвестиции
Владимир Огњановски
Директор за правни и општи работи

Главен и одговорен уредник:

Мирче Котевски

Редакција на весникот:

Катерина Лазаровска
Весна Муловска
Благица Пеповска
Јован Колевски

Телефони на редакцијата:

++389 (0)2 3 149 102
++389 (0)2 3 248 853
++389 (0)47 206 247

e-mail:mirce.kotevski@elem.com.mk
jovan.kolevski@elem.com.mk

Уредува и печати:

Европа 92 дооел - Кочани

СЕ ИЗРАБОТУВА СТУДИЈАТА ЗА ВЛИЈАНИЕТО ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА ПРОЕКТОТ „ЛУКОВО ПОЛЕ“

мала хидроелектрана „Црн Камен“. Вредноста на целиот проект е 62 милиона евра и треба да се реализира во период од четири години со сопствени средства и со кредит од Светска банка.

Германската консултантска компанија „Поири Инфра“, по потпишувањето на договорот со нашата компанија за изработка на студија за влијанието врз животната средина од реализацијата на проектот „Луково Поле“, започна со конкретни активности на терен. Изработката на студијата чини околу 272.000 евра, ќе биде финансирана од кредитот од Светска банка доделен на ЕЛЕМ за подготвителни активности за „Луково Поле“.

Договорот за изработка на студијата го потпишаа директорот на ЕЛЕМ, д-р Влатко Чингоски и претставникот на „Поири Инфра“, г. Хенри Брезински, во присуство на министерот за животна средина и просторно планирање, г. Абдилаким Адеми. Консултантот треба да понуди комплетна еколошка студија со план за управување со животната средина до крајот на мај.

Еколошката студија ќе овозможи почеток на реализацијата на „Луково Поле“, со примена на најсовремени градежни технологии. Како потенцијални негативни влијанија од реализацијата на проектот се утврдени градежните работи од поголем обем, користењето материјали, како и промените во локалната хидрологија. „Луково Поле“ опфаќа локација со исклу-

чителна природна убавина, разновидна флора и фауна, и релативно недопрена природа. Поширокиот регион на проектот зафаќа дел од Националниот парк „Маврово“, па, заради тоа АД ЕЛЕМ како инвеститор посветува особено внимание на еколошкиот аспект. Заштитата на животната средина е едно од клучните начела во нашето работење. Пред почетокот на градежните активности неопходно е да имаме точни параметри за евентуалното влијание на проектот врз екосистемот во ова подрачје. Можните негативни ефекти ќе ги надминеме само со примена на современа и модерна технологија при изградба на вакви објекти“ - истакна д-р Влатко Чингоски.

Според г. Брезински, „Поири Инфра“ ќе направи детална проценка за влијанието врз природните живеалишта опфатени во проектот, ќе се проучат можностите за алтернативни проекти со цел олеснување на негативните влијанија и ќе се воведат план за управување со природните ресурси.

Министерот Адеми изрази надеж дека „Поири Инфра“ ќе подготви квалитетна студија, и ќе се земаат предвид сите можни негативни влијанија во Националниот парк „Маврово“. Министерството за животна средина, како што рече министерот Адеми, ќе изготви решение за нејзино одобрување, и ќе му помогне со сите ресурси на инвеститорот.

К.Л.

АД ЕЛЕМ ДОБИТНИК НА НАГРАДА ЗА ОПШТЕСТВЕНО

Оваа престижна награда ќе биде поттик за нас и во иднина да продолжиме, се разбира во рамките на можностите, да и' помагаме на заедницата. Покрај првата награда во категоријата „Вложување во заедницата“, АД ЕЛЕМ доби уште две признанија, освои две втори места во уште две категории, „Заштита на животната средина“ и „Однос со потрошувачи“

Наградата на д-р Чингоски му ја додели
заменик министерот за економија Катерина Костеска

Наградата на АД ЕЛЕМ е дел од проектот „Општествена одговорност на претпријатијата“, кофинансиран од ЕУ, што ја спроведува Министерството за економија во партнерство со Македонската развојна фондација за претпријатијата, Сојузот на стопански комори и со здружението „Конект“.

Единаесет големи, средни и мали претпријатија од Министерството за економија добија национална награда за општествена одговорност за проекти спроведени во 2010 година преку кои покажале позитивни практики на општествено одговорно влијание во

Наградата што ја доби ЕЛЕМ е за оперативниот микроскоп, дониран на Универзитетската клиника за уво, нос и грло. Компанијата, спроведувајќи ја доследно, усвоената Декларација за општествена одговорност, во рамките на своите можности, несебично помага во развојот на општествените дејности како неопходен предуслов за раст и развој на државата, но и за подобрување на квалитетот на живеење на сите граѓани и унапредување на животната средина. Повеќе од една деценија на Клиниката за уво, нос и грло не е инвестирано во современи апарати и техни-

пет категории, а 26 беа наградени со плакети за постигнување во таа област.

Компаниите конкурираа во 5 категории: односи со вработените, етичко управување, односи со снабдувачи и потрошувачи, однос кон животната средина и вложување во заедницата. Нашата компанија ја освои националната награда за општествена одговорност во категоријата „Вложување во заедницата“, најголемо признание што го додели Координативното тело за општествено одговорни практики.

ка. Квалитетот на услугите во јавното здравство не може да се постигне со амортизирана опрема, затоа беше приоритетна донацијата на микроскопот на Клиниката за уво, нос и грло. Новиот оптички микроскоп е составен дел на сите светски клиници и се очекува да бидат извршени околу 2.500 операции во текот на годината. На микроскопот е вграден и врвен ласер кој во себе има модул за роботска хирургија. Интервенциите со овој ласер се прават со голема прецизност така што улогата на хирургот е да ги даде само координатите. Клиниката прв пат ќе има своја оперативна датотека затоа што секоја операција ќе биде снимена на неговиот хард диск и ќе може и натаму да послужи за едукација и за тренинг. Граѓаните и нивното здравје ќе бидат и во иднина интерес на АД ЕЛЕМ како општествено одговорна компанија. Со донацијата на оптичкиот микроскоп, АД ЕЛЕМ, даде огромен придонес во имплементирање на нови софистицирани оперативни техники, како во Клиниката за уво, нос и грло така и во здравствениот систем на Р.Македонија.

Нашата благородна мисија е да помогнеме за унапредување на здравството во Република Македонија, да помогнеме за подобрување на квалитетот на услугите за граѓаните, затоа поддржуваме проекти од оваа дејност. Откако ја воведовме општествената одговорност како наша корпоративна практика, сме помогнале на повеќе здравствени установи во Република Македонија. Со донацијата на новиот, модерен оперативен микроскоп за уво, нос и грло, вреден 4 милиони денари, придонесовме за подигнување на квалитетот на здравствените услуги во оваа јавна установа и за подобрување на ефикасноста во лекувањето на граѓаните. Оваа престижна награда ќе биде поттик за нас и во иднина да продолжиме, се разбира во рамките на можностите, да и помагаме на заедницата - изјави д-р Чингоски по повод

ИНТЕРНАЦИОНАЛНАТА ОДГОВОРНОСТ

добивањето на наградата.

Покрај првата награда во категоријата „Вложување во заедницата“, АД ЕЛЕМ доби уште две признанија, освои две втори места во уште две категории, „Заштита на животната средина“ и „Однос со потрошувачи“. Како општествено одговорна компанија, со проектот „Дајте ни воздух и здрава животна средина“, учествуваме во категоријата „Заштита на животната средина“ и ја освоивме втората награда. Во рамките на овој проект АД ЕЛЕМ им овозможи превентивен одмор на децата од О.У. „Славко Лумбарковски“ од с. Новаци, во хотелот „Молика“ на Пелистер. Компанијата, постојано ги следи причинителите кои можат да го нарушат здравјето на населението од општина Новаци и презема сè што е неопходно за заштита на здравјето на луѓето. Несомнено е дека во изминатите години, АД ЕЛЕМ систематски и континуирано презема мерки за спречување на штетните влијанија на околината и за подобрување на здравјето на населението во близина на Комбинатот.

Второ место освоивме и во категоријата „Однос со потрошувачи“ за проектот „Отворен ден за потрошувачите“. АД ЕЛЕМ, како организација водена од принципот континуирано да ги подобрува услугите кон своите потрошувачи, се одлучи да воведо систем на постојана, отворена и двонасочна комуникација со своите потрошувачи. Подружницата „Енергетика“ во 2010 година воведо нова практика „Отворен ден за потрошувачите“, која ќе стане редовна корпоративна манифестација. Станува збор за непосреден контакт на вработените

во подружницата со потрошувачите, корисници на топлинска енергија. Жителите на овие урбани заедници, со задоволство ја прифатија идејата за одржување на ваков настан и недвосмислено пристапија со свои сугестии, барања, прашања и коментари. На сите потрошувачи, преку сметките за топлинска енергија им беше најавено дека и во иднина, пред секоја грејна сезона ќе се организира настанот „Отворен ден за потрошувачите“. Компанијата и понатаму продолжува да ги презема сите чекори за развивање на мрежата и за постигнување висок степен на енергетска ефикасност на топловодниот систем.

Компаниите треба да се воздигнат над просечните интереси и приватните амбиции и да инвестираат во заедничко добро за сите нас. Да пренесеме една порака до сите компании дека водењето бизнис не значи само остварување профит, туку многу повеќе, вложување во заедницата, вложување во вработените, вложување во амбиентот, и во многу други проекти кои се директно насочени кон општествената одговорност - изјави Ваљон Сарачини, министер за економија.

Целта на Националната награда за општествена одговорност на претпријатијата е да ги промовира позитивните практики на општествено одговорно дејствување и да биде поттик за воведување, и понатамошно унапредување на општествената одговорност кај фирмите во Македонија. ЕЛЕМ освои три награди во конкуренција на 63 проекти од 38 компании.

К.Л.

АД ЕЛЕМ ЈА ПОДДРЖУВА ГРИЖАТА ЗА МАЈЧИНИОТ ЈАЗИК

Извршниот одбор на Здружение на лектори на РМ, со поддршка на АД „Електрани на Македонија“, работи на реализација на проектот „Транскрипција и транслитерација на интернационалната лексика“. Здружението ја афирмира и ја поддржува восстановената практика на ЕЛЕМ за општествена одговорност и како организација која има високоразвиена свест за вистинските вредности во нашето општество, а тоа е нашиот мајчин јазик. Со оваа грижа за општеството, ЕЛЕМ го покажува и степенот на деловен развој на доброволна основа за подобар живот на локалната заедница и отчет кон пазарот и човечките ресурси. Едновремено, пред јавноста, треба да се истакне обврската на Здружението за доследна примена и насоченост на програмските задачи исклучително кон целите за кои се даде оваа поддршка.

Проект „Транскрипција и транслитерација на интернационалната лексика“ ќе обработува дел од интернационализмите кои се најфреквентни во употребата на стандарднојазичната норма. Клучни проблеми околу статусот на интернационалната лексика, според ЗЛРМ, се недостиг на електронски пристап, подобрување на квалитетот на услугите, собирање податоци и заштита на македонскиот стандарден јазик. На овој проект работат истакнати членови на Здружението, а исто така и целото членство се вклучи во создавање и изработка на проектот со цел процена на капацитетите. Проектот се одвива во неколку етапи.

Првата, подготвителна фаза, беше во април 2011 година кога имаше неколку средби на кои се дискутираше за состојбата на интернационалната лексика во јазикот и се определуваа главните индикатори и се поставуваа стратегиски насоки. Методологијата и начинот на работа на проектот беа дефинирани во втората фаза во јуни 2011 година.

В.М.

ОБЕЗБЕДЕНИ СРЕДСТВАТА ЗА ИЗГ

Хидроцентралата „Бошков мост“ ќе почне да се гради во втората половина од 2012 година, а првите количини електрична енергија во македонскиот енергетски систем ќе бидат испорачани во 2016 г.

Директорката на секторот за енергетски проекти при ЕБОР Нандита Паршад, вицепремиерот и министер за финансии Зоран Ставрески и генералниот директор на ЕЛЕМ д-р Влатко Чингоски ги потпишаа договорите за гаранција и за финансирање на ХЕЦ „Бошков мост“

Генералниот директор на АД ЕЛЕМ, д-р Влатко Чингоски, министерот за финансии, Зоран Ставрески и директорката на Секторот за енергетски проекти при Европската банка за обнова и за развој, Нандита Паршад потпишаа два договора, за гаранција и за финансирање на ХЕЦ „Бошков мост“. Вредноста на проектот е 107 милиони евра, од кои Европската банка за развој ќе обезбеди заем од 65 милиони евра, а 42 милиона евра ќе бидат средства на „Електрани на Македонија“.

Хидроцентралата „Бошков мост“ ќе почне да се гради во втората половина од 2012 година, а првите количини електрична енергија во македонскиот енергетски систем ќе бидат испорачани во 2016 година. Подготовките за реализација на проектот „Бошков мост“ се започнати пред 1 година, кога Европската банка ангажираше консултанти од фирмата „Поири“ од Австрија и еден независен консултант, г.Бари

Молд од Лондон, со цел поддршка на ЕЛЕМ и на ЕБОР за подготовка на проектот за обезбедување на дел од финансирањето. Извршениот увид во подготвената проектна документација и целосно исполнетите задолженија од страна на Владата ги поставија основните параметри за отпочнување на проектот. Врз основа на овие подготовки Собранието на Р.Македонија изгласа Закон за гаранција на кредитот од ЕБРД. ЕЛЕМ ангажираше домашни консултанти и изработи еколошка студија за заштита на животна средина и социо-економски аспекти, што ќе гарантира дека хидроцентралата нема да го наруши еколошкиот амбиент и Националниот парк „Маврово“. „Максимално се испочитувани строгите правила и критериуми на ЕБРД, одржани се многу јавни расправи и консултации со институции, општини, министерства, јавни претпријатија, невладини организации, здруженија на граѓани и жители што жи-

веат на територијата каде што ќе се гради објектот. Во таа насока се земени предвид сите забелешки и предлози од еколошките друштва, а доколку е потребно, ќе се преземат и нови мерки за заштита на средината и ќе се изработат нови планови и програми според кои ќе се остварува заштитата“, вели Иван Трпески, одговорен референт за договори во Секторот за развој и инвестиции и координатор на проектот.

Хидроелектраната „Бошков мост“ ќе се гради во близината на Дебар и ќе ги користи водите на Мала Река и на сите нејзини притоки. Браната треба да биде изградена на самото устие на Јадовска во Тресонечка Река, под селото Тресонче. Предвидена е изградба на камено-наспина брана со висина од 33 метри и акумулација со зафатнина од скоро 900 илјади метри кубни, доведен тунел со дијаметар од три метри и должина од 8.742 метри, шест зафати од тиролски тип и доводни канали со вкупна

ГРАДБА НА ХЕЦ „БОШКОВ МОСТ“

должина од 11.366 метри што ќе ја носат водата во главниот доведен тунел, и машинска зграда. Просечното годишно производство на електрична енергија е предвидено да изнесува 117 гигават-часа, со максимален проток на вода од 22 кубни метри во секунда. Најновата техничка документација за проектот предвидува инсталираната моќност на централата да се зголеми, од 45 мегавати, колку што беше дефинирана во главниот проект од 1983 година, на 68,4 мегавати, имајќи ги предвид потребите на електроенергетскиот систем тогаш и денес. Со ова се зголемува рентабилноста и употребната вредност на електраната. ХЕЦ „Бошков мост“ се предвидува да работи во часовите на врвни дневни оптоварувања.

Верификацијата на документација и целосната реализација на проектот „Бошков мост“ ќе се спроведува во координација со консултант - конзорциум составен од две швајцарски компании, „Штуки“ и „АФ консалтинг“. ЕЛЕМ потпиша договор со овие фирми во вредност од 3,4 милиони евра, сопствено учество на компанијата, во времетраење од 58 месеци - динамика што е предвидена за комплетна реализација на хидроцентралата. Главниот ангажман на консултантите ќе биде поделен во четири фази: ревизија на постојна-

та и подготовка на финална проектна документација, изработка на тендер за избор на опрема и за изведувач на градежни работи на проектот, надзор и поддршка за реализација на проектот, и поддршка по отпочнувањето со работа на хидроелектраната.

- Со изградбата на „Бошков мост“, Македонија ќе се приближи кон исполнување на европските критериуми, енергетските капацитети од обновливите извори на енергија до 2020 година да опфаќаат 20 проценти од вкупната потрошувачка на енергија во земјата. „Бошков мост“ е еден од трите проекти којшто ЕЛЕМ ќе го реализира со сиот свој расположлив капацитет, и проект со кој значајно ќе се зголеми флексибилноста на електроенергетскиот систем на РМ. „Придобивките за нашата држава од овој проект се големи: ќе се намали увозот на скапа струја, земјата ќе добие нов објект со голем капацитет за искористување, кој истовремено ќе влијае позитивно и на спре-

чувањето на миграцијата на населението од овој крај - рече д-р Влатко Чингоски при потпишувањето на договорот за заем со ЕБОР.

Регионот каде што треба да се гради е карактеристичен по своите природни реткости и убавини, но од друга страна, пак, постои забележителен тренд на намалување на економската активност. Ваков вреден објект би значел заживување на економијата во регионот, а долгорочно, како инфраструктурен објект, ќе овозможи директни работни места и претпоставка за одржлив развој на општината Маврови Анови и Националниот парк 'Маврово'.

В.М.

ДВЕ КОМПАНИИ СО ПОНУДИ ЗА ИЗГРАДБА НА „ЧЕБРЕН“ И „ГАЛИШТЕ“

Според доставените понуди ППЦ понудила 28 отсто од акциите во идните електрани да бидат на ЕЛЕМ, додека ЦВЕ нуди 40,5 отсто

Две компании доставија понуди на јавниот тендер за изградба на хидроцентралите „Чебрени“ и „Галиште“.

Како што информира министерот за економија г. Ваљон Сарачини, до Министерството за економија понуди за изградба на хидроцентралите „Чебрени“ и „Галиште“ доставиле ППС од Грција и ЦВЕ од Кина. До крајот на месецов тендерската комисија треба да ја заврши евалуацијата и да ја достави на Владата својата одлука дали понудите ги задоволуваат тендерските барања

или не, по што Владата ќе одлучи дали ќе даде концесија за изградба на двете хидроцентрали.

Претседателот на тендерската комисија, г-ѓа Јасна Иванова Давидовиќ, директор за развој и инвестиции во АД ЕЛЕМ, посочи дека од првичното отворање на понудите се гледа дека ППЦ понудила 28 отсто од акциите во идните електрани да бидат на ЕЛЕМ, додека ЦВЕ нуди 40,5 отсто. Процентот на акциите кои се нудат на ЕЛЕМ е главниот услов на тендерот. Според г-ѓа Давидовиќ,

доколку биде избран концесионерот за изградба на „Чебрени“ и „Галиште“ главните работи би започнале за 1,5 година до кога ЕЛЕМ е обврзан да ги заврши пристапните патишта и мрежното поврзување на новите електрани.

Вицепремиерот задолжен за економски прашања г. Владимир Пешевски рече дека е добро што две компании, во момент кога кризата во Европа се продлабочува, се јавиле на тендерот иако, како што кажа, се уште е рано да се оцени дали ќе биде успешен.

ДЕЛОВЕН ИНФОРМАЦИСКИ СИСТЕМ — НОВА ИНВЕСТИЦИЈА НА АД ЕЛЕМ

Новиот информациски бизнис-систем ќе го поддржи деловното работење на АД ЕЛЕМ на сите нивоа и ќе ги зајакне заложбите на компанијата за одржување лидерството во енергетскиот бизнис во земјава

Имплементацијата на информацискиот бизнис-систем (САП-ЕРП) ќе ги стандардизира, интегрира и автоматизира деловните процеси во сите подружници на компанијата и ќе овозможи побрзо донесување одлуки и ефикасно организирање на производството и услугите. Новиот софтвер за планирање на ресурсите во компанијата ќе помогне во насочувањето кон европските трендови во деловното работење. Информацискиот бизнис-систем се состои од три програмски пакети: САП-систем - јадрото на ЕРП-системот, што го опфаќа целокупното финансиско и материјално работење на АД ЕЛЕМ, а составен е од осум модули (финансиско работење, контрола на работењето, магацинско работење, набавка на материјали и услуги, продажба и дистрибуција, одржување, основни средства, инвестиции), ХеРМес-системот, што го опфаќа делот за човекови ресурси, пресметка на плати и надоместоци, и работа со смени, и ДМС-системот што го опфаќа делот на управување и работење со документи, и претставува електронска архива. Постапката за избор на информацискиот бизнис-систем, во соработка со консултантската куќа ДК/

Виалто, се одвиваше во неколку фази: фаза на подготовка, која се состоеше од подготовка на тендерската документација за набавка на интегрираниот ЕРП-систем во АД ЕЛЕМ и спроведување на тендерската постапка. Потоа следуваше фазата на селекција, вреднување на понудите доставени од заинтересираните страни и подготовка за преговори со избраните понудувачи, па фаза на преговори односно определување на конечните барања и доставување на финалните понуди за имплементација на ЕРП-системот и на модулите кои се потребни за да се подобри финансиското и административното функционирање на компанијата. Последна беше фазата на склучување договор т.е. евалуација на финалните понуди, избор на најдобар понудувач и потпишување на договорот за имплементација на ЕРП-системот на 14.04.2011.

- Сегашната фаза на примена на овој комплексен систем, АД ЕЛЕМ ја спроведува во координација со конзорциумот „Нерас“, (составен од реномираните фирми: НЕС (Чешка), РСЦ (Македонија), САП Концепт (ЕРП Концепт – Бугарија) и АДВЕН (Бугарија)), кој има искуство и

капацитет да и помогне на нашата компанијата да се реализира проектот квалитетно и навремено. „Имплементацијата на информацискиот бизнис-систем започна веднаш по склучување на договорот, – ни рече координаторот на проектот, Ненад Ѓорговски. Во првата фаза од спроведувањето работевме на креирање на документите што ги опишуваат процесите во АД ЕЛЕМ и ги дефинираат барањата за работа со поединечните модули – ББП (бизнис блу принт) документите. По нивното усвојување од Управниот одбор на АД ЕЛЕМ, пристапивме кон прилагодување на информацискиот бизнис-систем, во координација со конзорциумот „Нерас“. Во септември изготвивме детален план за обуките, за миграцијата на податоците и спроведовме тестирања на сите модули на системот. Времето за спроведување на информацискиот бизнис-систем е навистина кратко, многу активности се одвиваат паралелно и со голем ангажман на вработените во ЕЛЕМ. Станува збор за навистина оптимистички план“, потенцираше координаторот Ѓорговски. Важна алка во имплементирањето на системот претставуваат клучните корисници, а тоа

се вработените во АД ЕЛЕМ, кои се избрани од менаџментот на компанијата за да бидат први обучени и подготвени во секој момент да работат со системот. Тие треба да ги извршат потребните тестирања на модулите, потоа интеграциските тестирања меѓу модулите и различните програмски пакети (САП, ХЕРМС и ДМС), да ја извршат потребната миграција на податоците од стариот на новиот систем, да ги тестираат податоците на новиот систем, да подготват документација и да ги обучат другите крајни корисници.

По обуката на клучните корисници, се работеше на подготовка на сценаријата за тестирање на модулите и се изведе тестирањето на поединечните модули. До крајот на годината треба да завршат првиот, вториот и финалниот, интеграциски тест на модулите во информацискиот бизнис-систем. Меѓу првиот и вториот интеграциски тест ќе се врши тестирање на мигрираните податоци од стариот систем - рече координаторот Ѓорговски.

Во текот на јануари 2012 година е планирано да се изведат обуките на крајните корисници. Во февруари, се планирани завршните подготовки на проектот, префрлање на сите податоци од стариот на новиот систем и официјален почеток на новиот информациски бизнис-систем.

Во овој период ќе се одржуваат обуки и со техничкиот тим на АД ЕЛЕМ. Тимот ќе биде поделен на две групи: едни што ќе се обучат, ќе работат и ќе го развиваат информацискиот бизнис-систем, и други што ќе го администрираат системот. Паралелно со горенаведените активности започна подготовката за набавка на финалниот хардвер, каде ќе биде инсталиран софтвер за работа со системот. Инсталацијата на новата опрема треба да заврши до крајот на декември оваа година. Во фаза на изведба е изградбата на нови систем-сали во Дирекцијата на АД ЕЛЕМ и во РЕК „Битола“, каде ќе биде инсталирана новата опрема.

Во февруари 2012, се очекува информацискиот бизнис-систем и официјално да почне со работа. Оваа инвестиција на АД ЕЛЕМ, вредна 4 милиони евра, ќе овозможи поефикасни работни процеси во Дирекцијата и во подружниците, ќе обезбеди навремени и точни информации на различни нивоа на работењето, ќе придонесе за усвојување на најдобрите практики во индустријата, за оптимизација во користењето на ресурсите, како и целокупно подобрување на деловните карактеристики на компанијата. Новиот систем ќе го поддржи деловното работење на АД ЕЛЕМ и ќе ги зајакне заложбите на компанијата за одржување на лидерството во енергетскиот бизнис во земјава. Информацискиот бизнис-систем ќе претставува основа за АД ЕЛЕМ во иднина да се наметне како сериозен играч на регионалниот пазар на електрична енергија.

К.Л.

АД ЕЛЕМ ГО ВОВЕДУВА ИСО-СТАНДАРДОТ 14001

Со воведувањето на ИСО-стандардот, ефикасно ќе се справуваме со отпадоците и со останатите загадувачи при извршување на секојдневните активности во технолошките процеси, за да ја намалиме потрошувачката на енергија и да ги заштитиме природните ресурси

Во согласност со политика-та на нашата компанија за неопходноста да ја заштитиме, зачуваме и да ја унапредиме животната средина за сегашните и за идните генерации и со цел да го промовираме одржливиот развој, во АД ЕЛЕМ во тек се активности за воспоставување ИСО-стандард 14001. Тоа е интернационален стандард што ги дефинира параметрите што се неопходни за функционален систем за управување со заштитата на животната средина. Со воведувањето на ИСО 14001 се идентификува и се утврдува што точно влијае врз животната средина, и се преземаат соодветни мерки за да се спречат тие штетни влијанија и да се заштити животната средина. Нашата компанија воведувајќи го овој меѓународен стандард ги презема сите чекори да ја воспостави Политиката за заштита на животната средина, да воспостави цели и процеси со контрола на влијанието на своите активности и услуги, да преземе мерки за идентификување, а со тоа и за сведување на минимум на штетните влијанија од производствените капацитети врз животната средина. Имплементацијата на стандардот ИСО 14001, во ЕЛЕМ, се одвива во соработка со консултантската компанија „Макконтрол“ којашто е ангажирана да ги координира сите активности сè до сертификација на стандардот.

ISO 14001

- Во таа насока во нашата организација се формирани работни групи, на ниво на сите подружници, што ја подготвуваат компанијата да одговори на барањата на стандардот. Се воспоставуваат нови процедури, се документираат и се адаптираат соодветно во согласност со барањата на овој меѓународен стандард и се утврдува начинот како ќе ги исполниме барањата, за постојано да го унапредуваме системот за управување со заштитата на животната средина - потенцираше Илија Кацарски, координаторот на проектот од ЕЛЕМ.

На работилниците, што редовно се одржуваат со консултантите се анализираат и се усвојуваат процедурите што ги опфаќа ИСО 14001: идентификување и вреднување на аспектите на животна средина, комуникација, управување со отпад, управување со опасни материји, постапување при незгода или вонредна состојба, набљудување и мерење, и набљудување на примената на законските и другите барања. Со овие процедури се запознати сите координатори на групите, коишто треба да ги проследат барањата на заинтересираните страни: вработените во компанијата, но и надворешните соработници, доставувачи, снабдувачи и потрошувачи. По имплементацијата на процедурите од стандардот ќе се изработи Прирачник за управување со заштитата на животната средина кој ќе служи за да се контролираат и да се управуваат човековите активности заради намалување на негативното влијание врз животната средина. Ќе се контролира трошењето на сировини и на енергија, и управувањето со отпадот, а се со цел постигнување и одржување на еколошки ефикасна работа, односно работа што ќе го намали загадувањето.

АД ЕЛЕМ со воведувањето на ИСО-стандардот, ефикасно ќе се справува со отпадоците и со останатите загадувачи при извршување на секојдневните активности во технолошките процеси, со цел да ја намали потрошувачката на енергија и да ги заштити природните ресурси така што најдобро ќе придонесе за зачувувањето на животната средина. ЕЛЕМ ја промовира заштитата на животната средина како етичка вредност што подразбира одговорно работење и преземање на сите чекори и мерки за заштита на животната средина и за одржлив развој.

В.М.

ПРЕЗЕНТИРАН ПРОЕКТОТ ЗА РЕВИТАЛИЗАЦИЈА НА ШЕСТ ХИДРОЕЛЕКТРАНИ

На овогодинешната конференција „Хидро 2011“ нашата компанија го претстави проектот „Ревитализација на шест хидроелектрани“ и придобивките од тој проект за зголемување на ефикасноста и пораст на производството на електрична енергија. „Хидро 2011“ оваа година се одржа во Прага од 16 до 19 октомври. На овој реномиран настан што се организира еднаш годишно од страна на „Хидропауар и Дамс“ учествуваат енергетски компании, научни институции, владини претставници и производители на електромашинска опрема. Главните активности во македонските хидроелектрани во последните години се фокусира-

ни на имплементација на проекти за развој и за подобрување на опремата на електраните. Проектот вклучува ревитализација на хидроелектраните „Вруток“, „Равен“, „Врбен“, „Глобочица“, „Шпилје“ и „Тиквеш“. Ревитализацијата што ја спроведува ЕЛЕМ, се реализира во две фази: првата фаза на ревитализација се одвиваше во периодот од 1998 до 2004 и тековната втората фаза, што е логички наследник на првата, започна во 2010 со потпишување на Договорот за заем со КФВ банката и ангажирање на консултантите кон крајот на 2010 година. Оваа фаза е планирано да заврши до средината на 2014, а претставува проширување, на-

дополнување и продолжување на мерките од првата фаза. Преземените активности со овој проект за рехабилитација се насочени кон зголемување на расположливиот капацитет за производство на енергија и подобрување на ефикасноста. Целта е намалување на загубите на вода и енергија, заштеда на трошоците за одржување, обезбедување поголема сигурност и постојаност во напојувањето, како и зголемување на сигурноста на браните. Со подобрувањето на работната експлоатација на опремата ќе се зголеми коефициентот на полезно дејство на генераторите и на трансформаторите, ќе се зголеми животниот век на опремата и ќе се намалат оперативните трошоци. Деталните пресметки за дополнителна енергија, овозможени со зголемување на моќноста на генераторите во ХЕЦ „Вруток“ и на трансформаторите во „Вруток“ и „Равен“, покажуваат дека очекуваната инсталирана моќност на системот ќе биде приближно 18.3 мегавати и додатно производство од мавровските хидроелектрани од 50 гигават-часа годишно, избегнувајќи ги емисиите од 45,000 тони на CO₂. Со проектот „Ревитализација“ ќе се воведат автоматизиран и централизиран мониторинг на сите брани во ЕЛЕМ со што значително ќе се зголеми сигурноста на браните. Едновременно, за браната „Шпилје“ се предвидува инјектирање на завесата на браната што, пак, ќе придонесе за поголема безбедноста на браната.

Проектот „Ревитализација на шест хидроелектрани“, вклучувајќи ги двете фази, чини приближно 60 милиони евра, а што се однесува до тековната втора фаза финансирањето е од сопствени средства на АД ЕЛЕМ и заем од КФВ банката и е во висина од 32 милиона евра. Овој проект нуди бројни бенефиции за Македонија во насока на одржлив развој.

В.М.

ПРОДОЛЖУВААТ ИСТРАЖУВАЧКИТЕ РАБОТИ НА НАОГАЛИШТЕТО ЗА ЈАГЛЕН ВО ЖИВОЈНО

Со отворањето на рудникот во Живојно се очекува да се обезбеди јаглен за 20-годишна експлоатација и изградба на уште еден термо-блок со моќност од 200 до 300 мегавати

„Електрани на Македонија“ годинава интензивно работат на неколку проекти во државата со цел да се обезбеди стабилно производство на електрична енергија. Еден таков проект е продолжувањето на истражувањата на наоѓалиштето за јаглен кај битолското село Живојно, во непосредна близина на грчката граница, каде се копала руда уште пред Втората светска војна. ЕЛЕМ изминативе години инвестираше многу средства за развој на електроенергетскиот систем на државата, а овој пат вложува 2,5 милиони евра за доистражување на ова јагленово наоѓалиште.

Рудникот во Живојно се истражувал уште во осумдесетите години од минатиот век. Се претпоставува дека наоѓалиштето располага со околу 110 милиони тони геолошки резерви на јаглен, а анализите на веќе извадените мостри покажуваат дека рудата е поквалитетна од онаа која се копа во постоечкиот површински коп „Суводол“. Во период од една година се направени 140 дупнатини, од 50 до 140 метри, за да се испита геохидролошката состојба на теренот, статиката и влажноста на земјиштето, и количеството на пепел во јагленот. Во иднина, ако се добијат очекуваните резултати, планирано е тука да се отвори рудник со јамска експлоатација, што претставува новина во ископот на јаглен во пелагонискиот басен зашто останатите три рудници се со површински коп, и секако изградба на нова термоелектрана.

- Основна тенденција на ЕЛЕМ за развојот на енергетскиот сектор е целосна искористеност на јагленовите резерви

за производство на електрична енергија, затоа што тоа претставува долгогодишен и економски најисплатлив ресурс. Информациите што засега ги имаме кажуваат дека годишно од овој рудник ќе може да се експлоатираат од 2,5 до 3 милиони тони јаглен, што е сосем доволно за работа на нова термоелектрана со моќност од 200 до 300 мегавати. Дали локацијата на идната термоелектрана ќе биде овде или тоа ќе биде четврти блок во РЕК 'Битола' треба да кажат дополнителните истражувања, кога ќе се знае колку точно изнесуваат експлоатационите количини јаглен и колкава ќе биде цената за неговиот транспорт до Комбинатот - изјави генералниот директор на ЕЛЕМ, д-р Влатко Чингоски.

Инаку, јамската експлоатација, од еколошки аспект, е многу поприфатлива од површинската бидејќи не предизвикува загадување на земјоделските површини и деградација на просторот, со што се остава можност Пелагонија и понатаму да биде најголемата житница во овој дел од државата. Овој нов рудник, заедно со постоечките три површински рудници во пелагонискиот басен, ќе придонесе за продолжување на векот на експлоатација на електроенергетскиот гигант РЕК „Битола“ во наредните 40 – тина години.

J.K.

ФОТО ВЕСТ

д-р ЧИНГОСКИ ГОСТИН НА ПОПУЛАРНОТО КУЧЕ ПЕТКО

Гостин во популарната детска емисија „Пет плус“ што се емитува на програмата на националната Телма телевизија беше и д-р Влатко Чингоски. Низ практични примери, преку едукативен, духовит и креативен пристап, генералниот директор на АД ЕЛЕМ и објасни на најмладата публика, но и на кучето Петко, како се произведува и како се штеди електричната енергија.

ЗАВРШИ ВТОРАТА ФАЗА ОД МЕГА-ПРОЕКТОТ НА ЕЛЕМ

МОДЕРНИЗИРАН ВТОРО БЛОК НА РЕК „БИТОЛА“

Реализацијата на инвестицискиот мега- проект што започна минатата година со модернизација на првиот блок, ќе заврши идната година со модернизација на третиот блок на термоелектраните, што воедно е и најголемата инвестиција од изградбата на Комбинатот, вредна 55,9 милиони евра

Вториот блок во РЕК „Битола“ е вклучен во електроенергетскиот систем на државата откако целосно завршија активностите за негова модернизација и автоматизација. Модернизацијата успешно ја реализираше руската компанија

„Силовије машини“, а со осовременување на турбо-агрегатот, освен зголемување на доверливоста на работата, се очекува и продолжување на експлоатациониот век на блокот за најмалку уште 120.000 работни часа. Овој значаен мега-проект

на ЕЛЕМ започна лани со модернизацијата на првиот термо-блок, а ќе заврши догодина кога комплетно ќе се осовремени и третиот блок на термоелектраните на РЕК „Битола“. Вкупната вредност на целиот проект изнесува околу 56 милиони евра,

РИОТ А"

што е најголема инвестиција од изградбата на Комбинатот во 1988 година.

- Одбележуваме уште едно успешно поглавје од животот на нашиот најголем енергетски објект. ЕЛЕМ, во предвидените три месеци, во соработка со 'Силовиe машини' ја заврши модернизацијата на вториот термо- агрегат во РЕК 'Битола'. Овој зафат е од исклучително значење за електроенергетската стабилност на Република Македонија, бидејќи ќе се зголеми инсталираната моќност на термоелектраните во Комбинатот за дополнителни 8,32 мегавати по блок, односно 25 мегавати за трите блока, со што ќе се зголеми производството на електрична енергија од 160 до 200 гигават часа на годишно ниво, без дополнително зголемување на потрошувачката на јаглен. Како резултат на модернизацијата очекуваме да се редуцираат оперативните трошоци во работењето, односно во ремонтите и тековното одржување на термоелектраните - изјави генералниот директор на ЕЛЕМ, д-р Влатко Чингоски, на свеченоста по повод пуштањето во работа на модернизираниот блок.

На свеченото пуштање во употреба на блокот присуствуваше и министерот за финансии во Владата на Република Македонија, Зоран Ставрски, кој во таа прилика потенцираше дека енергетскиот сектор претставува столб на економскиот развој на секоја држава, а стабилното и квалитетно снабдување со електрична енергија е основен фактор за конкурентност на економијата.

- Оваа инвестиција ќе овозможи продол-

жување на работниот век на РЕК „Битола“ за околу 30 години, но и обезбедување стабилна енергетска иднина за македонската економија и сигурна работа за сите вработени. Успешното завршување на модернизацијата на вториот блок, како и модернизацијата на првиот и на третиот блок, се почеток на силен инвестициски циклус на ЕЛЕМ, кој во наредните четири години, ќе има вкупна вредност од 300 милиони евра - истакна министерот Ставрски.

Руската Федерација, како еден од стратегиските партнери на Република Македонија, активно е вклучена во процесите на модернизација на енергетскиот сектор, истакна Максим Травников, заменик-министер за регионален развој на Руската Федерација.

- Учеството на руската компанија 'Силовиe машини' во модернизацијата на термоелектраните е добар пример за соработка меѓу Русија и Македонија, и уверен сум дека ова не е прв, но не е ниту последен проект што ќе го реализираме со ЕЛЕМ и Република Македонија - потенцираше Травников.

По целосното завршување на модернизацијата и на автоматизацијата, термоелектраните на РЕК „Битола“ ќе бидат во можност автоматски да се приспособуваат кон промените во потрошувачката на електрична енергија и да го регулираат производството, со што ЕЛЕМ ќе се приклучи кон земјите кои користат современи светски технологии и техники.

J.K.

ПРИВРШУВА МОНТАЖАТА НА ГЛАВНИ ТРАНСПОРТЕН СИСТЕМ ЗА ЈАГЛЕН ПК „БРОД – ГНЕОТИНО“ ДО ПК „СУВОДОЛ“

Со реализацијата на оваа инвестиција вредна околу 18 милиони евра целосно ќе се заокружи процесот на производство во новиот површински коп „Брод – Гнеотино“, а јагленот што ќе се транспортира од ова наоѓалиште, заедно со резервите јаглен од постојниот површински коп „Суводол“ и од подинската јагленова серија на површинскиот коп „Суводол“, ќе го продолжат векот на работа на РЕК „Битола“ за наредните дваесетина години

ГЛАВНИОТ СИСТЕМ ОД „СУВОДОЛ“

Во РЕК „Битола“ привршуваат интензивните активности за реализација на договорот за набавка и за монтажа на главниот транспортен систем за јаглен од површинскиот коп „Брод – Гнеотино“ до површинскиот коп „Суводол“ во должина од околу 10 километри, кој минатата година го потпишаа менаџерските тимови на АД „Електрани на Македонија“ и германската компанија „Тисен круп Фордертехник“.

Работната група формирана во РЕК „Битола“, раководена од Роберт Попов, помошник-директорот за инвестиции и развој во РЕК „Битола“, што имаше цел да ја реализира имплементацијата на договорот на терен, успешно ги заврши сите планирани активности околу подготовката на трасата и сите придружни инфраструктурни објекти.

Трасата е изведена во согласност со проектната документација, широка е 10m и со осовината е поделена на два дела и тоа 7 m лево и 3 m десно. На левиот дел од трасата е сместен сервисен пат за тековно одржување и за сервисирање на системот. Во должина на трасата изведени се 3 армирано-бетонски натпатници за комуникација со рудникот „Суводол“ и за поврзување на постоечките макадамски патишта. За прифаќање на водите од сливните подрачја по должина на трасата на транспортниот систем за јаглен изведени се 10 испусти за вода во согласност со Правилникот за површински копови и заштита на објекти.

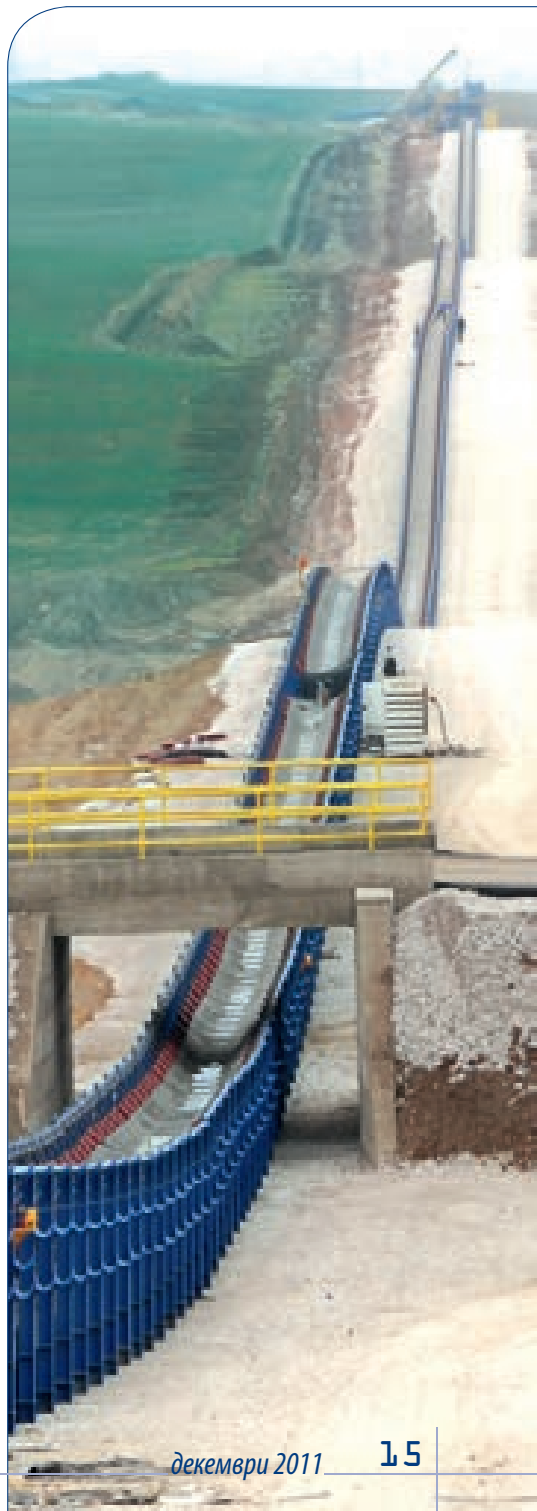
Во реализацијата на договорот беше вклучена и фирмата „ГЕИНГ Кребс унд Кифер Интернешнл“ ДОО од Скопје, која подготви елаборат од геотехничките истражувања и ги доизработи техничките решенија за инфраструктурата и за трасата од главниот транспортен систем, а истовремено вршеше и проектантски надзор при изведбата на трасата. Исто така, во подготовката на трасата и на инфраструктурните објекти учествуваше и ПЕ Рудници со механизација и со поставување на средно напонскиот 6kV кабел со кој ќе се напојува транспортниот систем.

„Монтажата на главниот транспортен систем за јаглен се изведуваше според стандардите за вакви транспортни системи кои се практикуваат во светот. Најголемиот дел од опремата која пристигна од Германија веќе е монтиран од страна на „Тисен круп Фордертехник“, а преостанува уште да се довршат вулканизерските работи, работите на монтажата на електро делот, да се докомплетираат челичните конструкции и кровната конструкција, за да може да се пристапи кон функционалните проби и доказ за капацитет на системот“, истакна координаторот на работната група за имплементација на договорот.

Со реализацијата на оваа инвестиција на АД ЕЛЕМ, вредна 17,3 милиони евра,

целосно ќе се заокружи процесот на производство во новиот површински коп „Брод – Гнеотино“, а јагленот што ќе се транспортира од ова наоѓалиште, заедно со резервите на јаглен од постојниот површински коп „Суводол“ и од подинската јагленова серија на површинскиот коп „Суводол“, ќе го продолжат векот на работа на РЕК „Битола“ за наредните дваесетина години. Проектот се реализира со финансиска поддршка од германската „Дојче банка АГ“, при што АД ЕЛЕМ вложува 2,6 милиони евра сопствени средства, а останатите 14,7 милиони евра се кредит со период на отплата од 10 години.

J.K.

Крсте Глигуровски, пензиониран рудар од РЕК „БИТОЛА“

ПРВ ГО ОТКРИВ ЦРНОТО ЗЛАТО

„Прв го почнав копањето во рудникот „Суводол“. Една деценија ракував со огромната машина и прв го открив црното злато во РЕК „Битола“ од каде што дочекав и пензија“. Вака, со гордост раскажува битолчанецот Крсте Глигуровски, рудар за кого се смета дека е првиот работник во рудникот Суводол со кој почна ископувањето во РЕК Битола. Тој е еден од првите примени работници во рударскиот комбинат кои во 1980 година почнаа со ископ на јаловината и потоа дојдоа до јагленовите наслаги, за по две години РЕК „Битола“ да ги испорача првите киловати во електроенергетскиот систем на Македонија.

Евиденциската картичка на Глигуровски, издадена од РЕК „Битола“, носи број 198. Иако веќе не му треба, тој се' уште ја чува, како реликвија. Глигуровски работел како ракувач на големиот багер за ископ на јаловина СРС-2000-1, и тоа од првиот миг кога багерот проработил, па се' до неговото заминување во пензија. Секојдневно, вешто се справувал со големата машина тешка 2.800 тони, висока 47 метри и долга повеќе од 100 метри. Искусниот рудар на шега вели дека за целиот свој работен век ископал јаловина и руда колку цела планина. Дури и пензионирањето го пролонгирал само да го пренесе своето искуство на помладите рудари.

Со задоволство се присетува на деновите поминати во копот, на предизвиците и на тежината на рударската професија. До првите слоеви јаглен стигнале по три-четири месеци ископување јаловина. Горните лигнитни наслаги биле откриени на околу 35 метри длабочина, пред 30 години кога била извадена првата грутка црно злато. За овој работен успех во Комбинатот се наздравувало со шампањ.

„По цел работен век поминат во РЕК, многу јасно се сеќавам кога прв пат го открив црното злато во рудникот. Јас прв со машината по откривката на јаловина стасав до рудата. По неколкумесечно копање земја, место камења и прав, пред мене нешто се зацрни и се појави тоа што ни беше цел - јагленот! Сите се израдувавме. Веднаш го прославивме нашиот успех, задоволството беше големо“, се присетува 80-годишниот Глигуровски и додава дека нивната рударската работа била предуслов да почне термоелектраната да произведува струја. Искусниот рудар раскажува дека не се нашол случајно во копот „Суводол“. Пред да седне на столчето во големиот багер бил багерист во „Водостопанство“. Оттаму, како искусен работник бил префрлен во РЕК „Битола“. Со оглед на тоа дека машина од типот на циновскиот СРС 2000 во Македонија немало, првичната обука за ракување со неа ја добил во други рудници. Вештината ја стекнал

во Источна Германија и во Костолац, Србија.

Глигуровски со задоволство се потсетува на почетоците. Тој, како еден од првите багеристи, обучил и други, помлади колеги. За кратко време се направила добра екипа, и сложна и стручна. Вели, ентузијазмот бил голем и секој од рударите максимално се вложувал за да оствари што поголеми резултати. Работата била тешка, ама платите биле добри. А, не изостанувала ни грижата за вработените, за нивната исхрана, снабденост со млеко, вода и др. Неговата работа во Комбинатот ќе остане запаметена и по рекордот што го постигнал ископувајќи руда. Успеал за време на еден работен ден да ископа дури 32.000 кубни метри руда!

„Мојот личен рекорд е и рекорд во рудникот. Бев трета смена, системот 'легна', како што велиме ние рударите. Немаше

никаков застој во системот и ископував по 4.000 кубници на час. Машината е проектирана да ископува по 2.000 кубни метри, а јас постигнав два пати повеќе“, зборува со гордост искусниот рудар, иако на шега вели дека имало моменти кога во трета смена сонот бил посилен од желбата за постигнување рекорди.

Но, во сеќавањето на стариот рудар не останале само убавите и радосни моменти од работата во рудникот „Суводол“. Целосно се согласува со квалификацијата дека рударството е најтешката и најмачната професија за да може човек чесно да го заработи својот леб. Во рудникот зимите знаат да бидат како во Сибир, а летата како во Сахара. Уште потешко е да се поднесе испарувањето на земјиштето поради големата влага. „Во рудникот се соочував и со често лизгање на земјиштето.

Како и во секој рудник, заканата од одрони е присутна секогаш. Неколку пати мојот багер на долниот дел беше посипуван со жаловина и со руда. Но, за среќа, надзорните екипи добро си ја вршеа работата и штом ќе забележеа пукнатина ќе ми јавеа веднаш да се тргнам со багерот за да не случи хаварија. Копажки, често наидував и на остатоци од експлозивни направи од Првата светска војна“, раскажува Глигуровски.

Рударскиот занает искусниот рудар го пренесувал несебично на помладите колеги. Тие, пак, секоја година го канат на одбележувањето на Денот на рударите, 28 август, кога Крсте не само што се среќава со колегите туку понекогаш заминува и во самиот коп, онаму каде што човекот и челикот се сплотени во борбата со природата.

Б.П.

ОПШТИНИТЕ БИТОЛА, НОВАЦИ И МОГИЛА ЌЕ ДОБИЈАТ ПАРНО ОД РЕК „БИТОЛА“

АД „Електрани на Македонија“ во соработка со општините Битола, Новаци и Могила спроведуваат проект за испорачување парно греење за домаќинствата од тој регион. Активностите за изградба на системот за одведување на топлинската енергија од РЕК „Битола“ и нејзино спроведување до општините Битола, Новаци и Могила се веќе започнати. АД ЕЛЕМ има одржано неколку работни состаноци со градоначалниците на споменатите општини со цел да се забрза реализацијата на овој проект. Паралелно, се одвиваат средби со надлежниот производител на опремата во термоелектраната ТЕ „Битола“, каде треба да се создадат услови за извлекување на одредени количини топлинска енергија, а која, пак, преку единствен топловод ќе се дистрибуира до трите пелагониски општини.

- Во ЕЛЕМ моментно се изработуваат проектите за одземање топлина од турбината, а напоредно се разработува и план за проектирање на топловодот кој топлината ќе ја пренесе од ТЕ 'Битола' до општините Новаци, Битола и Могила. Трите пелагониски општини во оваа фаза подготвуваат

документација поврзана со патеката за поставување на топловодот и треба да изберат траса по која топловодот најбрзо ќе минува, а притоа да има најмали зафаќања на приватен имот - истакна генералниот директор на ЕЛЕМ, д-р Влатко Чингоски.

Во ЕЛЕМ се вршат подготовки за формирање посебно Друштво-ДООЕЛ, во сопственост на АД ЕЛЕМ, кое ќе биде задолжено да ја координира и да ја извршува работата сè до ставање во функција на топловодниот систем што ќе значи: подготовка во ТЕ „Битола“ за изведба на топловодниот систем и на примарните и

на секундарните топловодни мрежи во општините. Ваквата динамика на спроведување на проектот би значела дека најдоцна до 2014 година битолчани ќе можат да ги добијат првите количини топлина од РЕК „Битола“. Топловодниот систем ќе може да го користат и жителите од населените места кои се занимаваат со земјоделство, односно дел од топлинската енергија ќе може да се употреби за формирање оранжерии, со што ќе се поттикнат нови вработувања и развивање на оваа пелагониска област.

- Дел од топлинската енергија на РЕК 'Битола' ќе биде употребена за греење на домаќинствата во Битола и искористување во оранжериско производство во Пелагонија - рече битолскиот градоначалник Владимир Талески.

Според најавите, проектот би се реализирал за две до три години, а со него би стопанисувало јавно претпријатие.

- Ќе се изработи идеен проект, па главен проект, ќе се распишат тендерите и почнуваме со реализација на еден од најсложените и најкомплицираните проекти, којшто мислам дека ќе биде на големо задоволство не само на граѓаните на Битола туку и пошироко во регионот. Со одлука на Владата на РМ, ЕЛЕМ е директно задолжен да го води овој проект - изјави градоначалникот на Битола, Талески.

Проектот ќе се реализира по примерот на таков сличен во Пожаревац, Србија и Птолемида, Грција, градови покрај кои има термоелектрани, но допрва ќе се прават пресметки колку би чинела топлификацијата на Битола.

РАТРАКОТ СТИГНА - ПАДИНИТЕ НА ПЕЛИСТЕР ПОДГОТВЕНИ ЗА СКИЈАЊЕ

По шест пропуштени зимски сезони, поради нефункционирањето на жичарницата и поради недостиг на механизација, годинава конечно ќе проработи некогаш познатиот ски-центар „Копанки“. Минатата година, и покрај сите подготовки, скијачката сезона пропадна зашто не беше обезбедена машина за тапкање на снегот. За оваа скијачка сезона, на Пелистер е префрлен ратракот од Попова Шапка и по полудецениска пауза повторно ќе проработи жичарницата. Зимските спортови се враќаат на „Копан-

ки“ благодарение на нашата компанија, која преку својот ДООЕЛ, хотелот „Молика“, потпиша договор за десетгодишно управување со ски-патека. АД „Електрани на Македонија“ ја реконструираше жичарницата, стара 35 години, а која заради дефект на сајлата не работеше пет години. ЕЛЕМ во оспособување на овој значаен инфраструктурен објект вложи 1,8 милиони денари. Како општествено одговорна компанија, со дел од своите финансии, ја ревитализираме жичарницата и ги обезбедивме неоп-

ходните услови за враќање на скијачите на Пелистер. Со парите што ги издвои ЕЛЕМ, минатата сезона беше замената старата носечка сајла на жичарницата со нова од Италија, како и други делови испорачани од Франција. Седиштата беа реновирали во фабриката за опрема и делови „ФОД“ од Битола, која, исто така, е ДООЕЛ-фирма на ЕЛЕМ, а беше расчистена и ски-патека и се донесе ратракот од ски-центарот со кој стопанисува Попова Шапка.

Од Планинарско-спортскиот клуб „Пелистер“ велат дека годинава ќе има скијање за голема радост на битолчани и на другите љубители на зимските спортови, бидејќи тие стопанисуваа со ски-патека, но немаа доволно средства да ја одржуваат. „Потпишан е договор со 'Молика' за тие да управуваат со патеката во наредните десет години. Мојам да кажам дека Пелистер годинава ќе биде хит-дестинација за скијање. Има преубави услови, само да има снег. Булдожери, уште во октомври ја израмнија патеката, која е по сите пропишани стандарди, долга е 1.500 метри, а широка од 500 до 700 метри“, истакна Димче Попов од Планинарско-спортскиот клуб „Пелистер“. Угостителите очекуваат да се зголеми туристичката посетеност на Пелистер и да се вратат скијачите од регионот, кои во изминатите години за скијање патуваа во Вигла, Грција.

„Ова позитивно ќе влијае на привлекувањето туристи, особено за „Молика“, којшто се наоѓа на само неколку десетици метри од патеката „Копанки“ и е единствен хотелски комплекс со поголем капацитет“, вели директорката Мирјана Митревска.

РЕК „БИТОЛА“ СЕ РАЗЗЕЛЕНИ СО 2.000 ДРВЦА

Есенската акција „Ден на дрвото – засади ја својата иднина“ беше масовно прифатена од вработените и од раководниот тим на РЕК „Битола“. Во близина на новиот површински коп беа засадени 2.000 садници од црн и од бел бор, а настанот беше искористен од страна на вработените за средување на околината и за садење дрвца во паркот околу Комбинатот.

Ј.К.

БЛАГОДАРНИЦИ ЗА ЕЛЕМ И ЗА РЕК „БИТОЛА“

По повод прославата на 50 – годишнината од основањето на Техничкиот факултет, за исклучителни заслуги во развојот и во афирмацијата на оваа најстара високообразовна институција во Битола, благодарници добија генералниот директор на ЕЛЕМ, д-р Влатко Чингоски и директор на РЕК „Битола“, Мирко Ристевски.

Овие високи признанија на претставниците на ЕЛЕМ, на свечената академија одржана по тој повод, им ги врачи деканот на Техничкиот факултет во Битола, проф. д-р Весна Ангелевска.

J.K.

РЕК „БИТОЛА“ НАБАВИ СОВРЕМЕНО ВОЗИЛО ЗА ПРВА МЕДИЦИНСКА ПОМОШ

РЕК „Битола“ набави модерно теренско возило, марка „мерцедес“, со погон на сите четири тркала, комплетно опремено, според сите светски стандарди за давање прва медицинска помош на лица кои работат во рудниците и на тешко пристапните

терени. Возилото е наменето првенствено за давање прва медицинска помош и за транспорт на повредени и болни лица од рудниците во Комбинатот до првата најблиска медицинска установа.

Покрај стандардната опрема што ја

имаат возилата од ваков тип, ова возило поседува и најмодерна количка за транспорт на пациенти, носилка - специјално прилагодена за транспорт со хеликоптер, сет за реанимација, ЕКГ, дефибрилатор, апарат за преглед на уши, апарат за мерење шеќер, триглицериди и холестерол во крвта, шанцови кравати од сите големини наменети за фиксирање на повреди на врат и `рбет, сет за имобилизација на скршеници од сите видови, стетоскоп, апарат за мерење крвен притисок и специјална торба со ампуларна терапија.

Според медицинските лица кои се грижат за здравјето и безбедноста на вработените во РЕК „Битола“, вакво современо, амбулантно возило одамна му недостапуваше на Комбинатот, што ќе овозможи брза, навремена и квалитетна медицинска помош, и секако поголема заштита при секојдневното работење за сите вработени во РЕК „Битола“, особено на оние кои работно се ангажирани во рудниците „Суводол“ и „Брод – Гнеотино“.

J.K.

ОХРИДСКОТО И ДЕБАРСКОТО ЕЗЕРО ПОРИБЕНИ СО МЛАДИ ЈАГУЛИ

АД ЕЛЕМ и годинава финансиски ја поддржа акцијата за порибување на Охридското и на Дебарското Езеро. Во водите на двете езера беа пуштени приближно 870 килограми квалитетен подмладок од јагули. Порибувањето на двете езера, ЕЛЕМ, во соработка со неколку институции, го спроведува традиционално секоја година. Со тоа се обезбедува обновување и зачувување на овој ендемски вид риба чиј пат за природно размножување е прекинат со изградбата на браните на ХЕЦ „Глобочица“ и на ХЕЦ „Шпилје“.

Вкупната вредност на подмладокот од јагули со кој годинава се порибуваа двете езера изнесува околу 45.000 евра, средства во целост обезбедени од АД ЕЛЕМ. Подмладокот од јагула е набавен од мрестилиште во Грција и е со просечна тежина од 24 грама од единка и пред да биде пуштен во водите на двете езера, престојувал во карантин во струшкото мрестилиште „Шум“ каде биле извршени неопходните здравствени анализи и бактериолошки испитувања. „Со изградбата

на двете хидроелектрани 'Шпилје' и 'Глобочица' физички беше прекинат природниот пат на јагулата која се мрести во Саргаското Море. Поради тоа ние презедовме обврска секоја година двете езера да ги порибуваме со 30.000 парчиња подмладок од јагула. Со оваа акција сакаме да го зачуваме овој ендемичен вид од исчезнување, а со тоа да придонесеме и за еколошка стабилност на целиот регион“, изјави генералниот директор на ЕЛЕМ, д-р Влатко Чингоски.

Одржувањето стабилна популација, со интервенција на човекот, е од исклучителна важност за зачувување на природните вредности на езерата. Само на тој начин ќе се одржи природната рамнотежа на Охридското и на Дебарското Езеро како екосистеми од глобална важност. АД ЕЛЕМ како општествено одговорна компанија ќе ја продолжи практиката за оплеменување на фондот на јагулите и во иднина, со што континуирано ќе обезбедува обновување и зачувување на овој вид риба.

В.М.

ПОБЕДНИЧКА СЕРИЈА НА ЕКИПАТА НА ЕЛЕМ ВО БИЗНИС-ЛИГАТА

БОРБА ЗА УЧЕСТВО ВО „ФАЈНАЛ ФОР“ И ОСВОЈУВАЊЕ НА ПРВОТО МЕСТО

По шест одиграни кола, нашата екипа има пет победи и еден нерешен натпревар. Во моментот се наоѓаме на четврто место на табелата со еден натпревар помалку од противниците. Во бизнис-лигата учествуваат деветнаесет екипи, се играат деветнаесет кола (девет во есенскиот дел и десет во пролетниот дел), или секој со секој. Првите четири екипи на табелата, по завршување на 19-те кола играат „фајнал фор“. Во едното полуфинале играат првопласираната со четвртопласираната екипа, додека во второто полуфинале второпласираните

Горе од лево кон десно: Александар Димковски, Бобан Дуковски (голман), Антонио Тасев, Диме Милевски, Богдан Гурчевски, Павле Маџовски, Ристо Стефановски, Димче Димитријевски, Синиша Ковачевиќ, Влатко Петровски

НАЛ ФОР“ МЕСТО

тим со третопласираниот. Победниците играат во финале за победник на бизнис-лигата. Нашите амбиции се учество во „фајнал фор“ и секако освојување на првото место, ни рекоа нашите колеги Богдан Ѓурчевски и Ристе Стефановски.

Фудбалскиот тим на ЕЛЕМ ја започна со победа новата сезона од бизнис-лигата во мал фудбал. Екипата на „Систина“ немаше решение против одлично поставената тактика и честата ротација на играчи на екипата на ЕЛЕМ, кои беа пресудни фактори да извојуваме победа во првиот натпревар од бизнис-лигата. Динамичен натпревар, при што убедливо ја победивме екипата на „Систина“ со 8:1. За одбележување беше хет-трикот постигнат од страна на Синиша Ковачевиќ од екипата на ЕЛЕМ, кој беше избран и за играч на натпреварот.

Во вториот натпревар екипата „Борис Трајковски“ поведе со гол во 12-та минута. Набрзо нашата екипа со поагресивна игра се префрли на противничката половина и изедначи, а потоа и поведе со 2-1. Во второто полувреме нашиот тим беше физички подобро подготвен и со честите измени од клупа го диктираше ритамот на натпреварот така што го зголемивме водството на 3-1, за на крајот да победиме со конечен резултат од 4-2. За играч на натпреварот беше прогласен Петковски од екипата на ЕЛЕМ со постигнат хет-трик.

Со неколку одлични потези, играчите на ЕЛЕМ го добија и третиот натпревар со „Бекстејџ“, 9-5, за да ја продолжиме победничката серија од 3 последователни победи. Играч на натпреварот беше Петровски од екипата на ЕЛЕМ со пет постигнати погодоци. Првото полувреме го добија нашите фудбалери, со минимална разлика 3-2. Во второто полувреме нашата екипа со неколку прецизни удари кон противничкиот гол, ре-

зултатски се одвои со три гола разлика за набрзо екипата на „Бекстејџ“ со два гола еден по друг, резултатски да се врати во игра.

Победничката серија на нашиот тим ја прекина натпреварот со „Македонска пошта“. Екипата на ЕЛЕМ влезе многу самоуверено и со резултат од 3-0 го заврши првото полувреме. Во второто полувреме, нашите фудбалери како да помислија дека е се завршено, па му дозволија на противничкиот тим да изедначи, а потоа и да направи целосен пресврт од 5-4. Речиси на крајот на натпреварот екипата на ЕЛЕМ изедначи на 5-5, така што двете екипи ги поделија бодовите.

По првиот нерешен резултат, нималку обесхрабрани, петтиот натпревар го игравме со екипата на Прокредит банка, бевме доста поорганизирани и се покажавме во вистинското светло. Уште од самиот почеток бевме пред голот на противникот и поведовме 4-0. Со ист ритам и темпо го одигравме и второто полувреме и само го зголемувавме водството. Екипата на Прокредит банка во овој натпревар постигна два убави гола преку Милошевски. Натпреварот заврши 9-2 за екипата на ЕЛЕМ. За играч на натпре-

варот беше избран Тасев со два постигнати погодоци. Во шестиот натпревар екипата на ЕЛЕМ играше со Централен регистар, и секоја минута од натпреварот го напаѓаше противничкиот гол. Нашите играчи во првото полувреме поведоа со три гола, и постојано го зголемуваа водството. Конечниот резултат беше 13-6, а за играч на натпреварот беше избран Ковачевиќ од екипата на ЕЛЕМ со пет постигнати погодоци.

Екипата на ЕЛЕМ ќе даде сè од себе за да стигне до првото место. Нашите играчи имаат квалитет и сила да се изборат за победа, иако се уште недостасува поддршката од барем досега, малубројната публика. Со разни фудбалски акции, тимот на ЕЛЕМ успеа да создаде предност во многу натпревари и со сигурна игра да извојува повеќе победи. Нашите колеги не само што го сакаат фудбалот, туку уживаат во дружењето на теренот во релаксирана спортска атмосфера.

Бизнис-лигата се организира во духот на спортското натпреварување, размена на нови искуства и доживувања, споделување емоции и зближување.

К.Л.

**ИМАМ ЕНЕРГИЈА
ЗА НОВИ ПОЧЕТОЦИ**

СРЕЌНИ ПРАЗНИЦИ!

ЕЛЕМ

ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА

ЕНЕРГИЈАТА НА НАШАТА ЗЕМЈА